

خط پنجاه و هفت

گاهنامه فرهنگی، سیاسی و اجتماعی خط پنجاه و هفت

شماره ۱۲ - خردادماه ۱۴۰۴

امام خمینی

- زندگی نامه امام خمینی (ره)

- دستاوردها و تأثیرات انقلاب اسلامی

- برهه ای از شروع زندگی سیاسی امام خمینی (ره)

- رهبری نظام جمهوری اسلامی

- امام از نگاه دیگران

- غزلی از امام خمینی (ره)

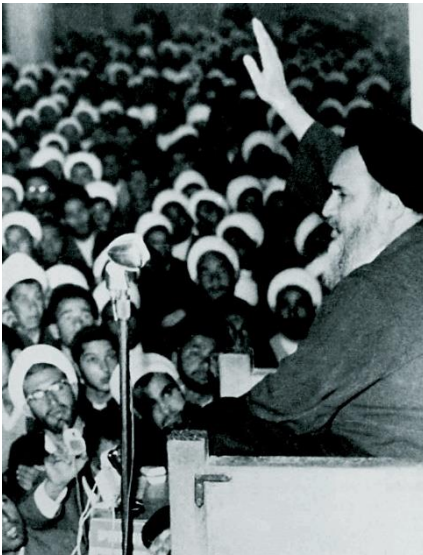
- درگذشت و تشییع امام خمینی (ره)

صاحب امتیاز: بسیج دانشجویی پیامبر اعظم (ص) دانشگاه بزرگمهر قائنات - مجید رمضانی

مدیر مسئول: مهدی یوسفی سردبیر: زهرا صفدری نسب

رهبری انقلاب اسلامی

ایشان در دهه ۱۳۴۰، پس از تبعید، با صدور بیانیه‌ها و سخنرانی‌هایی، مردم را علیه ظلم و استبداد شاه و دخالت‌های بیگانگان بیدار کردند و سرانجام در سال ۱۳۵۷، با هدایت امام، حکومت شاه برچیده و نظام جمهوری اسلامی تأسیس شد.

تحصیلات و اوایل زندگی

در کودکی، دروس مقدماتی حوزه را در نزد علمای شهر خمین فرا گرفت و به دلیل هوش و ذکاوت، در سنین پایین وارد حوزه علمیه شد. ایشان در ادامه سفرهای علمی خود، عازم حوزه‌های علمیه قم و بعدها نجف شدند و نزد علمای بزرگ زمان، مانند آیت‌الله سید صالح در نجف، علوم دینی و فلسفی را آموختند.

فعالیت‌های دینی و اجتماعی

در دهه‌های میانه ۱۳۰۰، با فعالیت‌های فرهنگی و سیاسی، عنوان شخصیت مرجع و مرشد دینی را کسب کردند. ایشان همواره بر اصل استقلال دین و مبارزه با ظلم و استبداد تأکید داشتند. ایشان نقش مهمی در مبارزات علیه رژیم‌های استبدادی زمان خود، به ویژه در مبارزه با رژیم پهلوی و استبداد شاه، ایفا نمودند.

سخن سردبیر

در آستانه‌ی سالگرد رحلت بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران، امام خمینی (رحمه‌الله‌علیه)، بر آن شدیم تا با ادامه نشریه خط پنجاه و هفت، یاد و نام آن بزرگ‌مرد تاریخ ایران را زنده نگه داریم و میراث گران‌قدر ایشان را برای نسل‌های آینده بازگو کنیم. امام بزرگوار نه تنها رهبر انقلاب، بلکه نماد اتحاد، معنویت و اخلاق در جامعه‌ی ما بودند که با رهبری و ایمان ناب خود، مسیر تاریخ ما را تغییر دادند.

این نشریه، راهی است برای مرور زندگی پربار و تاثیرگذار امام، تحلیل دستاوردهای انقلاب اسلامی، و تبیین ارزش‌هایی که هنوز چراغ راه ما هستند. هدف ما نه تنها بزرگداشت آن شخصیت عظیم است، بلکه ترویج فهمی عمیق‌تر و دقیق‌تر از میراث امام و بنیان‌های اسلامی و انقلابی است که پایه‌های کشورمان را استحکام بخشید.

امید داریم این مجموعه کوچک از مطالب و یادگاری‌ها، بتواند در تقویت روحیه‌ی انقلاب‌دوستی و راه‌نمایی نسل‌های آینده موثر باشد و عشق و ارادت به امام را در دل‌های روشن‌مان زنده نگه دارد.

زندگی‌نامه

سید روح‌الله موسوی خمینی، ۱ مهر ۱۲۸۱ش (۲۰ جمادی‌الثانی ۱۳۲۰ق) در خمین نزدیک اراک در ایران به دنیا آمد. پدرش سید مصطفی موسوی (۱۲۷۸-۱۳۲۰ق) در حوزه علمیه نجف تحصیل کرد و در خمین، مرجع امور دینی مردم بود. او پنج ماه بعد از تولد سید روح‌الله در مبارزه با حاکمان محلی کشته شد و سید روح‌الله، تا ۱۵ سالگی تحت سرپرستی مادرش هاجره آغاخانم و عمه‌اش قرار گرفت.

دستاوردها و تأثیرات انقلاب اسلامی

انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷ که به رهبری امام خمینی رقم خورد، تحولات گسترده و عمیقی را در ساختار سیاسی، اجتماعی و فرهنگی کشور رقم زد که تا امروز تأثیرات آن در سطوح مختلف مشهود است. از جمله مهم‌ترین دستاوردهای این انقلاب می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱- بازگشت استقلال و خودمختاری

نظام جدید، ایران را از سلطه و نفوذ خارجی خارج کرد و مسیر استقلال سیاسی و اقتصادی کشور را هموار ساخت.

۲- ایجاد نظام جمهوری اسلامی

بر مبنای بر پایه دین و مردمی بودن، نظام حکومتی مبتنی بر ولایت فقیه شکل گرفت که تبلور ارزش‌های اسلامی در ساختار مدیریتی است.

۳- تغییرات فرهنگی و اجتماعی

انقلاب، ارزش‌های دینی، اخلاقی و فرهنگی را دوباره حاکم کرد و به جای فرهنگ غربی، فرهنگ اسلامی و ایرانی را در متن جامعه تزریق نمود.

۴- پیشرفت در آموزش و بهداشت

توسعه مدارس، دانشگاه‌ها و مراکز درمانی، رایگان کردن آموزش‌های اولیه و ایجاد زیرساخت‌های بهداشتی، از جمله دستاوردهای مهم است.

۵- تثبیت هویت اسلامی و ملی

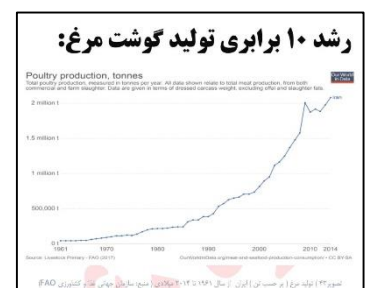
انقلاب، هویت ملی ایرانیان را تقویت کرد و ارتباط عمیق‌تر مردم با ارزش‌های دینی و فرهنگی خود برقرار شد.

۶- تأثیرات جهانی و منطقه‌ای

انقلاب اسلامی، الهام‌بخش جنبش‌ها و مقاومت‌های اسلامی و ضد استبداد در جهان شد، و نقش مهمی در تغییر نگرش‌ها نسبت به دین و سیاست در کشورهای منطقه ایفا کرد. همچنین، این انقلاب تأثیر بسزایی در تغییر سیاست‌های منطقه‌ای و روابط بین‌المللی داشت.

۷- امنیت غذایی

- رشد ۴ برابری شاخص تولید مواد غذایی
- رشد بیش از ۴ برابری شاخص تولید محصولات زراعی
- رشد بیش از ۳ برابری شاخص تولید دام
- رشد ۱۰ برابری تولید گوشت مرغ
- افزایش سرانه عرضه پروتئین روزانه

۸- دسترسی به آب

دسترسی بیش از ۹۶ درصدی مردم به آب سالم آشامیدنی

۹- دسترسی به برق

- دسترسی ۱۰۰ درصدی مردم به کل برق
- دسترسی ۱۰۰ درصدی روستاییان به برق در مقایسه با دسترسی ۱۶ درصدی زمان پهلوی

۱۰- دسترسی به سوخت گاز

۱۱- دسترسی به وسایل ارتباطی

- استفاده ۹۰ درصدی مردم از تلفن همراه
- استفاده ۶۰ درصدی مردم از اینترنت

۱۲- پیشرفت‌های زیر ساختی

- خطوط ریلی

- خطوط هوایی

- خطوط جاده‌ای

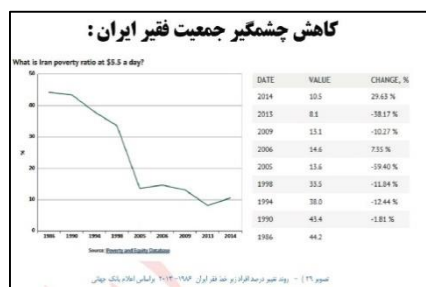
- علم و فن آوری

۱۳- پیشرفت صنعتی

- انرژی

- صنعت

۱۴- کاهش چشمگیر جمعیت فقیر ایران

برهه ای از شروع زندگی سیاسی

امام خمینی (ره)

سید روح الله خمینی در دهه ۱۳۱۰ به هیچ فعالیت سیاسی آشکاری دست نزد. با این‌که او با معبود علمایی که به‌صورت آشکار به اقدامات رضاشاه اعتراض می‌کردند، همدردی داشت اما هیچگاه آشکارا وارد صحنه اجتماعی نشد. دوران رضاشاه، دوران محدودیت و عقب‌نشینی برای روحانیت بود و امام خمینی به‌مانند سایر روحانیون تنها برای بقا تلاش می‌کرد. با رفتن رضاشاه و شروع جنگ جهانی دوم این فضا تغییر کرد.

آغاز فعالیت سیاسی

اولین حضور امام خمینی در سطح اجتماع، چند سال بعد از شروع سلطنت محمدرضا پهلوی و در اوایل دهه چهل زندگی او بود. در سال ۱۳۲۳، امام خمینی به‌طور ناشناس و بدون امضاء، کتاب کشف‌الاسرار را در مقابل کتاب اسرار هزارساله ضد کسانی نوشت که اصلاحات در شیعه را تبلیغ می‌کردند. امام خمینی در این کتاب به کسانی مانند علی‌اکبر حکمی‌زاده روزنامه‌نگار و روحانی اصلاح‌طلب، محمدحسن شریعت سنگلجی و همچنین به کسانی مانند احمد کسروی اشاره کرد. این کتاب نشان‌دهنده موضع سنتی و سخت امام خمینی در برابر چالشگران روحانیت شیعه و همچنین مدرنیته است. او در این کتاب حملات اصلاح‌طلبان را جزئی از نقشه امپریالیسم برای نابودی شیعه می‌دانست. روحیه مبارزه‌طلبی امام خمینی الهام‌بخش اولین اثر منتشرشده توسط ایشان، یعنی کشف‌الاسرار (تهران، ۱۳۲۴ هجری شمسی) بود.

مخالفت با حکومت پهلوی

پس از فوت آقای سید حسین طباطبایی بروجردی (۱۳۴۰) امام خمینی به‌عنوان یکی از جانشینان ایشان برای رهبری مذهبی مطرح شد. از نشانه‌های این امر، انتشار کتاب‌هایی در فقه و از جمله توضیح المسائل بود. توضیح المسائل امام خمینی در سال ۱۹۶۱ میلادی (۱۳۳۹-۱۳۴۰ خورشیدی) در نجف چاپ شد. طولی نکشید که امام خمینی به عنوان مرجع تقلید جمعی از شیعیان ایران شناخته شد.

در مجموع، انقلاب اسلامی نه‌تنها سرنوشت کشور را تغییر داد بلکه الگویی برای مبارزه با استبداد و ظلم در جهان اسلام و فراتر از آن ارائه داد. این دستاوردها و تأثیرها، همچنان در مسیر رشد و توسعه‌ی ملت ایران، اهمیت ویژه‌ای دارند.

حادثہ ی مدرسہ ی فیضیہ

५

در سال ۱۳۵۷ هجری شمسی حرکت انقلابی مردم ایران به پیروزی رسید. امام خمینی در ۱۲ بهمن همان سال به ایران بازگشت و در ۲۲ بهمن نظام سلطنتی رسماً شکست خورد. چند ماه بعد در فروردین ۱۳۵۸ شمسی نظام جمهوری اسلامی به فرماندهی گذاشته شد و مدتی بعد، قانون اساسی توسط خبرگان منتخب مردم نوشته و به رأی گذاشته شد. بر اساس این قانون نیز امام خمینی به عنوان رهبر جمهوری اسلامی معرفی شد. ایشان تا پایان عمر یعنی خرداد ماه ۱۳۶۸ رهبری این نظام را بر عهده داشتند. تثبیت نظام جمهوری اسلامی ایران، تدوین قانون اساسی، مقابله با درگیری‌های داخلی، فرماندهی جنگ در زمان حمله هشت ساله عراق به ایران، پذیرش صلح با عراق، اصلاح قانون اساسی،... و موارد زیر از مهم‌ترین کارهای ایشان در طول این ده سال به شمار می‌رود:

۱- تأسیس شورای نگهبان

پس از همه‌پرسی قانون اساسی در سال ۱۳۵۸ش، امام خمینی طی حکمی در ۱ اسفند آن سال، شش فقیه را برای عضویت در شورای نگهبان انتخاب کرد. با انتخاب شش حقوقدان شورا در ۲۶ تیر ۱۳۵۹ش توسط نمایندگان مجلس، اولین جلسه این شورا تشکیل شد و این نهاد رسماً کار خود را شروع کرد. انطباق قوانین با شرع و قانون اساسی، تفسیر قانون اساسی و نظارت بر انتخابات و همه‌پرسی مهم‌ترین وظایف این شورا است.

۲- تأسیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

مجمع تشخیص مصلحت نظام نهادی بالادستی در نظام جمهوری اسلامی ایران است که برای حل اختلافات مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان و همچنین تدوین سیاست‌های کلی نظام تأسیس شد. این مجمع نخستین بار در ۱۳۶۶ش به دستور امام خمینی و صرفاً برای حل اختلاف مجلس و شورای نگهبان تأسیس شد. در اصلاحیه قانون اساسی در سال ۱۳۶۸ش این مجمع شکل قانونی پیدا کرد و دو مورد نیز به وظایف آن افزوده شد: حل معضلاتی که از راه‌های عادی قابل حل نیستند، ارائه مشورت به رهبری در تعیین سیاست‌های کلی نظام. مجمع تشخیص مصلحت وظایف و اختیارات مقطعی دیگری نیز دارد که مهم‌ترین آن دخالت در تعیین اعضای شورای موقت رهبری است. مجمع تشخیص مصلحت را به منزله قائم مقام یا بازوی رهبری و از مهم‌ترین نهادهای سیاسی شمرده‌اند.

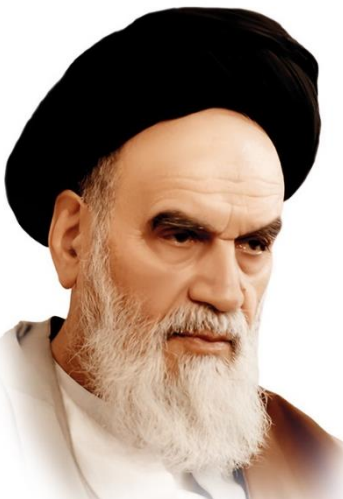
پیشنهاد روز جهانی قدس برای حمایت مسلمانان از فلسطین و آزادی قدس در برابر رژیم اشغالگر قدس از ابتکارات امام خمینی است. چند ماه بعد از پیروزی انقلاب در ایران، در مرداد سال ۱۳۵۸ هجری شمسی که مصادف با رمضان ۱۳۹۹هـ.ق بود، امام خمینی آخرین جمعه ماه رمضان هر سال را به عنوان روز قدس اعلام کرد و از مسلمانان جهان خواست طی مراسمی همبستگی بین‌المللی خود را در حمایت از حقوق قانونی مردم مسلمان اعلام نمایند. این روز در تقویم رسمی ایران با نام روز جهانی قدس ثبت شده است. از آن پس همه ساله در آخرین جمعه ماه رمضان، در ایران و کشورهای مختلف راهپیمایی برگزار می‌شود.

۴- برائت از مشرکین

مراسم برائت از مشرکین از مراسم‌های حجاج ایرانی در مناسک حج است که در آن حجاج با سر دادن شعارهای مرگ بر آمریکا و اسرائیل و دعوت مسلمانان به اتحاد، راهپیمایی می‌کنند. این مراسم در حج، نخستین بار در سال ۱۳۵۸ش با پیام امام خمینی برگزار شد. دولت سعودی با این مراسم مخالف بود و در سال ۱۳۶۶ش شرکت‌کنندگان در آن حمله کرد که منجر به کشته و زخمی شدن تعداد زیادی از حاجیان ایرانی شد.

۵- نامه به گورباچف رهبر شوروی

امام خمینی، در نامه‌ای گورباچف رهبر اتحاد جماهیر شوروی را به توحید و رهایی از مادی‌گرایی دعوت نمود. او با اشاره به شکست کمونیسم در مذهب‌ستیزی و ناکامی‌های آن، از رهبر شوروی خواست به جای تکیه بر مادی‌گرایی غرب، به خدا و معنویت روی آورد. همچنین از او خواست آثار فیلسوفان اسلامی را بررسی کند و به‌طور جدی درباره اسلام، که نماد عدالت است، تحقیق نماید.

شخصیت عظیم رهبر کبیر و امام عزیز ما حقاً و انصافاً پس از پیامبران خدا و اولیای معصومین، با هیچ شخصیت دیگری قابل مقایسه نبود. او ودیعه خدا در دست ما، حجت خدا بر ما، و نشانه عظمت الهی بود

آیت‌الله خامنه‌ای رهبر جمهوری اسلامی ایران

من که قریب دوازده سال در خدمت این مرد بزرگ تحصیل کرده‌ام، باز وقتی که در سفر اخیر به پاریس به ملاقات و زیارت ایشان رفتم، چیزهایی از روحیه او درک کردم که نه فقط بر حیرت من بلکه بر ایمانم افزود.

استاد شهید مرتضی مطهری

امام نه تنها شخصیت منحصر به فرد عصر ما بود، بلکه در طول ۱۴۰۰ سال گذشته به جز ائمه معصومین که از آنها بگذریم، در بین علمای اسلام- اعم از شیعه و سنی- چنین فردی را نداریم و تاریخ به ما نشان نداده است. این نعمتی بود که خداوند به ما عنایت کرد.

آیت‌الله محمد فاضل لنکرانی از مراجع تقلید

کار امام فقط و فقط برای رضای خداست و این مرد از آن مردهایی است اگر در روز عاشورا بود، این هفتاد و دو تن می‌شدند هفتاد و سه تن. می‌رفت جنگ و سینه‌اش را سپر می‌کرد جلوی شمشیر و نیزه، و این از این جور اشخاص بود.

آیت‌الله اراکی از مراجع تقلید

امام خمینی همواره الگوی گران‌قدر و گران‌مایه‌ای برای تمامی مسلمانان جهان خصوصاً در زمینه ایجاد وحدت اسلامی است.

احسان توفیقی بعدرانی، امام جمعه بزرگ‌ترین

مسجد دمشق

آیت‌الله خمینی فراتر از زمان می‌اندیشید و در بُعد مکان نمی‌گنجید.

گورباچف رهبر شوروی

غزلی از امام خمینی(ره)

من به خال لبت ای دوست گرفتار شدم
چشم بیمار تو را دیدم و بیمار شدم
فارغ از خود شدم و کوس انا الحق بزد
همچو منصور خریدار سر دار شدم
غم دلدار فکنده است به جانم، شری
که به جان آدمم و شهره بازار شدم
در میخانه گشایید به رویم شب و روز
که من از مسجد و از مدرسه بیزار شدم
جامه زهد و ریا کندم و بر تن کردم
خرقه پیر خراباتی و هشیار شدم
واعظ شهر که از پند خود آزارم داد
از دم رند می آلوده مددکار شدم
بگذارید که از بتکده پادی بکنم
من که با دست بت میکده بیدار شدم

غزل مقام معظم رهبری در پاسخ به غزل

حضرت امام(ره)

مسجد و مدرسه را روح و روان بخشیدی
وه که بر مسجدیان نقطه پرگار شدی
خرقه پیر خراباتی ما سیره توست
امت از گفته دربار تو هشیار شدی
واعظ شهر همه عمر بزد لاف منی
دم عیسی مسیح از تو پدیدار شدی
یادی از ما بنما ای شده آسوده ز غم
ببریدی ز همه خلق و به حق یار شدی

تو که خود خال لبی از چه گرفتار شدی
تو طبیب همه‌ای از چه تو بیمار شدی
تو که فارغ شده بودی ز همه کان و مکان
دار منصور بریدی همه تن‌دار شدی
عشق معشوق و غم دوست بزد بر تو شرر
ای که در قول و عمل شهره بازار شدی

درگذشت و تشییع

امام خمینی در شامگاه ۱۳ خرداد ۱۳۶۸ ش در ۸۷ سالگی بر اثر سرطان معده در تهران درگذشت. پیکر ایشان در ۱۵ خرداد در محل مصلاهی تهران قرار گرفت و مردم برای وداع با او اجتماع کردند. آیت الله سید محمدرضا گلپایگانی از مراجع تقلید شیعه در ۱۶ خرداد نماز میت را بر پیکر ایشان اقامه کرد و در نزدیکی قبرستان بهشت زهرا جایی که امروز به حرم امام خمینی معروف شده است، مدفون گردید. سایت رسمی رکوردهای جهانی گینس مراسم تشییع پیکر امام خمینی را با حضور ۱۰ میلیون و ۲۰۰ هزار نفر، نسبت به درصد جمعیت (یک‌ششم جمعیت ایران)، پرجمعیت‌ترین تشییع جنازه در تاریخ شمرده است. وصیت‌نامه سیاسی- الهی امام خمینی پس از درگذشت ایشان در چهاردهم خرداد سال ۱۳۶۸، در جلسه‌ای در محل مجلس شورای اسلامی با حضور اعضای مجلس خبرگان و مسئولان عالی‌رتبه کشور گشوده شد و آیت الله سیدعلی خامنه‌ای، رئیس‌جمهور وقت، آن را قرائت نمودند.

روح پاک امام
علیه السلام